

Maj (II) 2026

AKTUALNOŚCI PRAWNE **dla Sieci Krakowskich Organizacji Działających na rzecz Cudzoziemców**

Spotkania Sieci Krakowskich Organizacji Działających na rzecz Cudzoziemców są częścią projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej - Program Równych Praw realizowany przez Fundację im. Stefana Batorego.

Zmiany w dostępie do świadczeń opieki zdrowotnej dla obywateli Ukrainy po 5 marca 2026 r.

Od 5 marca 2026 r. obowiązują nowe zasady korzystania z publicznej opieki zdrowotnej przez obywateli Ukrainy posiadających numer PESEL ze statusem UKR. Zakres przysługujących świadczeń zależy obecnie od sytuacji danej osoby, w szczególności od tego, czy należy ona do grup objętych szczególną ochroną lub posiada ubezpieczenie zdrowotne.

1. Kto zachowuje pełny dostęp do publicznej opieki zdrowotnej?

Pełne prawo do świadczeń finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia przysługuje osobom posiadającym status UKR, które należą do jednej z grup szczególnie chronionych, tj.:

- dzieci do ukończenia 18. roku życia,
- kobietom w ciąży, podczas porodu i połogu,
- osobom posiadającym zaświadczenie o zamieszkiwaniu w obiekcie zbiorowego zakwaterowania,
- osobom, które były ofiarami tortur lub przemocy seksualnej.

Osoby te korzystają ze świadczeń zdrowotnych na zasadach zbliżonych do osób objętych ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce.

2. Kiedy wymagane jest ubezpieczenie zdrowotne?

Obywatele Ukrainy posiadający status UKR, którzy nie należą do grup szczególnie chronionych, zachowują prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wyłącznie wtedy, gdy są objęci ubezpieczeniem zdrowotnym.

Najczęściej dotyczy to osób, które:

- są zatrudnione na podstawie umowy o pracę,
- wykonują pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług,
- prowadzą działalność gospodarczą,
- pobierają emeryturę lub rentę,
- są zarejestrowane jako osoby bezrobotne,
- są studentami lub uczniami objętymi ubezpieczeniem.

Ubezpieczeniem mogą zostać również objęci członkowie rodziny osoby ubezpieczonej, jeżeli spełniają warunki określone w przepisach.

3. Co w przypadku braku ubezpieczenia?

Osoby posiadające status UKR, które nie należą do grup szczególnie chronionych i nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego, mają bardzo ograniczony dostęp do świadczeń finansowanych ze środków publicznych.

Przysługuje im przede wszystkim:

- pomoc udzielana w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- świadczenia wynikające z przepisów dotyczących chorób zakaźnych,
- nieodpłatna opieka psychiatryczna przewidziana w obowiązujących przepisach.

Pozostałe świadczenia zdrowotne będą co do zasady odpłatne.

4. Pomoc medyczna w nagłych przypadkach

Każda osoba posiadająca status UKR otrzyma pomoc medyczną w przypadku nagłego zagrożenia zdrowia lub życia, niezależnie od posiadanego ubezpieczenia.

O tym, czy dany przypadek spełnia przesłanki stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego, decyduje lekarz udzielający świadczenia.

W praktyce oznacza to, że jeżeli lekarz uzna, iż zgłoszenie do Szpitalnego Oddziału Ratunkowego nie dotyczyło stanu nagłego zagrożenia zdrowia, pacjent może zostać obciążony kosztami udzielonych świadczeń.

5. Emeryci i renciści pobierający świadczenia z Ukrainy

Osoby pobierające emeryturę lub rentę z Ukrainy mogą zostać objęte obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce.

Warunkiem jest transfer świadczenia na rachunek prowadzony przez bank w Polsce. Po zgłoszeniu przez bank do ubezpieczenia zdrowotnego emeryt lub rencista uzyskuje prawo do świadczeń zdrowotnych na takich samych zasadach jak pozostali ubezpieczeni, w tym do:

- podstawowej opieki zdrowotnej,
- leczenia specjalistycznego,
- leczenia szpitalnego,
- refundowanych leków,
- programów bezpłatnych leków dla seniorów.

6. Dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne

Osoby, które nie posiadają obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego i nie mogą zostać zgłoszone jako członkowie rodziny osoby ubezpieczonej, mogą zawrzeć umowę o dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Wniosek można złożyć:

- w oddziale wojewódzkim NFZ,
- elektronicznie za pośrednictwem usług udostępnianych przez NFZ.

W niektórych przypadkach istnieje możliwość zwolnienia z opłaty dodatkowej lub rozłożenia jej na raty, jeżeli przemawia za tym sytuacja życiowa osoby ubiegającej się o ubezpieczenie.

Gdzie szukać pomocy?

Osoby potrzebujące informacji dotyczących nowych przepisów mogą korzystać z bezpłatnej pomocy prawnej świadczonej przez Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć.

Zachęcamy do kontaktu i kierowania zapytań prawnych na:

porady@pomocprawna.org

Infolinia prawna: +48 693 390 502